

دستور العمل مراقبت و کنترل بیماری کورونا ویروس جدید ۲۰۱۹ در خدمات هنگام ازدواج

نسخه ۰۱: خدمات هنگام ازدواج و فاصله گذاری اجتماعی (هوشمند)

مقدمه:

شنا سایی راههای انتقال عامل ایجاد کننده بیماری نقش مهمی در کنترل آن دارد. راههای انتقال ویروس عامل بیماری Covid19 هنوز به طور دقیق مشخص نشده است ولی به عنوان یک اصل کلی ویروسهای تنفسی به طور عمده از طریق ریز قطرات یا از طریق سرفه یا عطسه و یا لمس اشیاء آلوده منتقل می گردند. بر اساس دانسته های کنونی این بیماری از یک طیف ملایم تا شدید با علایمی همچون تب، سرفه، تنگی نفس می تواند بروز نماید . طبق آخرین اطلاعات، انتقال ویروس کرونا از انسان به انسان از طریق سرفه، عطسه ، تخلیه ترشحات بینی و دهان می باشد. این ویروس میتواند در فاصله ۱ تا ۲ متری از طریق سرفه یا عطسه منتقل شود. راه دیگر انتقال، تماس دست ها با محیط و سطوح آلوده به ویروس مانند تجهیزات، دستگیره درب ها، میز و صندلی، شیرآلات ، نرده پلها، پریز و کلیدهای برق و کلیه وسایلی است که به طور عمومی و مشترک استفاده می شود داشتن فاصله مناسب در روابط اجتماعی به این معنی است که فاصله فیزیکی از سایرین به قدری باشد که انتقال بیماری صورت نگیرد. این نوع برخورد در همه گیری ها جایگاه ارز شمند و بسیار خاصی دارد. فاصله فیزیکی امن برای جلوگیری از ابتلا به بیماری کرونا (کووید-۱۹) حداقل یک متر می باشد. بدیهی است که رعایت این فاصله تا زمانی که بیماری در جامعه در چرخش باشد، ضروری بوده و باید ادامه یابد. به بیان دیگر با توجه به قابلیت انتقال بالای ویروس کرونای جدید، حتی ابتلا یک نفر و عدم رعایت فاصله مناسب در یک جمعیت، می تواند بطور انفجاری باعث انتقال ویروس در افراد آن جمعیت شود.

بعد از تماس احتمالی که ممکن است منجر به ابتلا فرد به بیماری کووید-۱۹ شود، حداقل باید یک دوره کمون (معادل ۱۴ روز) بگذرد تا بتوان اطمینان داشت که آیا فرد مبتلا و علامت دار شده است یا نه ولی روی دیگر سکه، افرادی هستند که با طی دوره کمون به ویروس مبتلا می شوند ولی علامتی ندارند. با توجه به این که افراد بدون علامت نیز می توانند بیماری را به سایرین منتقل کنند، این گروه بی علامت چون عموماً به عنوان فرد سالم فرض می شوند، بالقوه می توانند برای سایرین خطرناک تر باشند. بنابراین وقتی ویروس در جامعه در حال چرخش

باشد و فاصله اجتماعی مناسب رعایت نشود، دوره های کمون بیماری برای هر فرد همواره پایان طولانی تری را برای اپیدمی ایجاد خواهد کرد.

در حقیقت هنوز وضعیت گسترش بیماری به گونه ای است که نمیتوان گفت چه زمانی میتوان به زندگی عادی برگشت و شاید بتوان گفت که این گونه زندگی با فاصله گیری اجتماعی، تا مدتها به عنوان روش زندگی معمولی باید در نظر گرفته شود.

مطالعات دقیق نشان داده که فاصله گیری اجتماعی در بعضی همه گیری ها تا بیش از ۹۵٪ در کاهش موارد و گسترش بیماری نقش داشته است. اما شرط اساسی آن است که از ابتدای امر به درستی برای آن برنامه ریزی و همه جوانب علمی و اجرایی آن در نظر گرفته شده باشد. در ابتدا باید این موضوع برای همه روشن شده باشد که برای اثربخشی استراتژی فاصله گیری اجتماعی، باید پذیرفت که این اقدام برای یک مدت طولانی به اجرا در خواهد آمد.

در شرایط فعلی و با توجه به ماهیت، گسترش و قابلیت انتقال بیماری کووید-۱۹، فاصله گیری اجتماعی از مهمترین راهکارهای کنترل این همه گیری می باشد ولی برای کاهش تبعات نامطلوب آن نظیر کاهش در آمد، بیکاری و توقف مشاغل تجاری و خدماتی، باید مدیریت قاطع و جامعی وجود داشته باشد. در حقیقت زمانی می توان به پایان فاصله گیری اجتماعی اندیشید که از نظر متخصصین، بیماری کنترل شده باشد و یا درمان قطعی یا واکسن مؤثر پیدا شده باشد.

به هر حال، بعنوان یک قانون، بازگشت به کار، مدرسه، دانشگاه و در هر حقیقت بازگشت به هر اجتماعی برای هر فرد، زمانی متصور است که احتمال ابتلا وی و یا انتقال به دیگران وجود نداشته باشد. لذا تا حد امکان باید از حضور افراد، حداقل در محلی که بصورت جمعی هستند، ممانعت شود.

اهمیت موضوع:

کتاب وحی الهی، ازدواج را امر مهم، محبوب و مقدس و بالاترین نعمت برای زن و مرد معرفی کرده است. این پیمان مقدس در صورتی که زوجین از علم و هنر روابط متعهدانه و سالم زناشویی برخوردار باشند، منجر به حفظ و ارتقاء سلامتی فرد، خانواده و در عین حال تداوم چرخه باروری خانواده و در نتیجه حفظ و ارتقای نسل های آتی می شود.

نگاه ویژه به اهمیت ارتقای سلامت زوجین و فرزندان ایشان و ارتقاء توانمندی زوجین در مدیریت زندگی زناشویی در همه ابعاد سلامتی، حقوقی و اخلاقی، لزوم اهمیت جدی به توسعه ارتقاء کمی و کیفی خدمات هنگام ازدواج را می رساند. به همین منظور غربالگری برخی بیماری ها، اعتیاد و آزمایش های لازم در کنار برگزاری کلاس های آموزش هنگام ازدواج و مشاوره ژنتیک، در کشور انجام می شود.

با توجه به شرایط خاص حاکم بر کشور، انجام فرایند ثبت ازدواج مطابق با شرایط قبل از شیوع بیماری کووید ۱۹ می تواند منجر به توسعه انتقال بیماری به دلیل تجمع زوجین و همراهان ایشان در مراکز ارائه خدمات زمان ازدواج، دفاتر ثبت ازدواج و یا مراسم جشن ازدواج گردد.

بنابراین با توجه به ضروری بودن تداوم فرایند ثبت ازدواج زوجین و به تبع آن ارائه خدمات سلامت زمان ازدواج ضروری است که تمهیدات پیشگیرانه لازم (فاصله گذاری اجتماعی هوشمند) جهت حفظ سلامت زوجین و خانواده ایشان و همچنین پرسنل ارائه دهنده خدمت در مراکز خدمات زمان ازدواج و دفاتر ثبت ازدواج تدوین و اجرایی گردد.

اصول پایه:

- تصمیم گیری نهایی برای طول مدت زمان فاصله گذاری اجتماعی (هوشمند) منجمله برای خدمات هنگام ازدواج بر عهده ستاد ملی مدیریت بیماری کرونا می باشد.
- ستاد استانی زیر مجموعه ستاد ملی میتواند جهت اجرای استانی دستور عمل و فراهم نمودن الزامات و امکانات مورد نیاز با هماهنگی ستاد ملی مدیریت بیماری کرونا اقدام نماید.
- ستاد استانی حمایت لازم را در خصوص تدارک، پشتیبانی، تهیه ملزومات بهداشتی و اقدامات ضروری مورد نیاز، عهده دار است.

بهداشت محیط و بهداشت فردی:

- سطوح و محل های تماس روزانه بعد از هر مراجعه زوج و همراهان گندزدایی شود.
- سطوحی که توسط افراد زیادی لمس می شوند (دستگیره های در و پنجره ها، میز و صندلی ها، خودکار و غیره) باید حداقل روزی دو مرتبه تمیز و بر اساس دستورالعمل های ابلاغ شده، ضدعفونی شوند و تهویه مناسب در کلیه نقاط ساختمان برقرار باشد.
- دستشویی ها و توالت ها روزانه حداقل دو بار در طول ساعات کار و یکبار در انتهای کار بر اساس دستورالعمل های ابلاغ شده ضدعفونی شوند.
- مراکز باید وسایل بهداشتی (صابون مایع و محلول های مناسب ضدعفونی کننده) و امکانات مدیریت زباله داشته باشند و دستورالعمل های بهداشت محیط و گندزدایی را کامل و جامع رعایت نمایند.
- سرویس های بهداشتی باید دارای لوله کشی صابون مایع و سطل زباله دردار مجهز به کیسه زباله باشد. در صورت نبود لوله کشی صابون مایع، از بطری های صابون مایع استفاده شود.
- گیرندگان خدمت دارای علائم کرونا (تب، سرفه خشک و تنگی نفس) به مراکز خدمات جامع سلامت ۱۶ ساعته، کلینیک ها و مراکز درمانی معرفی شده جهت معاینه بیماران کرونا بر اساس لیست ابلاغی دانشگاه ارجاع شوند.
- فاصله بیش از یک متر مراجعین از یکدیگر در زمان حضور در مرکز حفظ و از تماس غیرضروری با سایر مراجعین و سطوح (با نوبت دهی و مدیریت آن توسط یک پرسنل معین و موظف آموزش دیده مرکز) پرهیز گردد.
- هر زوج به صورت مجزا جهت نمونه گیری و طی مراحل اداری هدایت شود و از تراکم مراجعین در محل ارائه خدمت، جدا و مستمرا پیشگیری گردد.
- گندزدایی محیط مرکز، تهویه مناسب محل ارائه خدمت و بررسی روزانه سلامت پرسنل ارائه دهنده خدمت از لحاظ علائم مشکوک به ابتلا به کرونا بر اساس دستور عمل های ابلاغی وزارت بهداشت انجام شود (پرسنل مشکوک به ابتلا به کرونا می بایست از ارائه خدمت منع و جهت پیگیری ارجاع شوند).
- از ماسک، شستشو و ضدعفونی استاندارد دست ها برای ارائه دهنده خدمت قبل و بعد از تماس با هر نفر گیرنده خدمت، استفاده شود.
- محاضر و مراکز قوانین شستشوی مرتب دست با آب تمیز و صابون مایع، استفاده محلول الکل، ژل ضدعفونی کننده دست را برای پرسنل و مراجعین در زمان نیاز اعمال کنند.
- در مدت زمان حضور زوجین در محضر و مراکز خدمات جامع سلامت، کلیه ارائه دهندگان خدمت و کارکنان از ماسک معمولی و ترجیها از دستکش استفاده نمایند (استفاده از دستکش شستشو با آب و صابون و یا ضد عفونی دست ها بعد از انجام خدمات برای هر یک نفر مراجعه کننده را منتفی نمی کند).
- رعایت فاصله گذاری مناسب (حداقل یک متر) بین صندلی ها در فضا های انتظار و سالن ها و ... الزامی است.

- در صورت نیاز به ثبت اثر انگشت، مواد شوینده و ضد عفونی کننده برای زوجین فراهم باشد و زوجین برای استفاده راهنمایی شوند.
- در صورتی که زوج یا یکی از همراهان با علائم مشکوک (تب، سرفه خشک، تنگی نفس) به بیماری کرونا به محضر مراجعه نمایند قبل از هر اقدامی جهت مراقبت به نزدیکترین مرکز بهداشتی و درمانی ارجاع داده شوند و اقدامات به رفع علائم و رفع شک به کرونا موکول گردد.

نکات ویژه لازم الاجرا در دفاتر رسمی ازدواج:

- برای شروع فرایند خدمات هنگام ازدواج، زوجین متقاضی ثبت ازدواج به نزدیک ترین مرکز خدمات جامع سلامت ارایه دهنده خدمات سلامت و آموزش هنگام ازدواج با توجه به ظرفیت روزانه پیش بینی شده مراکز بر اساس هماهنگی به عمل آمده قبلی نوبت دهی، راهنمایی و معرفی گردند.
- لازم است سقف تعداد ارجاعات روزانه هر دفتر ثبت ازدواج با توجه به شرایط هر مرکز و تعداد دفاتر ارجاع دهنده به آن توسط دانشگاه علوم پزشکی پوشش دهنده مراکز تنظیم و با محاضر هماهنگ و تنظیم شود. بدین منظور تمامی زوجین مراجعه کننده به دفتر ثبت ازدواج پذیرش شوند و تاریخ معرفی نامه زوجین بر اساس سقف ارجاعات دفترخانه در روزهای هفته تنظیم و نوبت دهی شود.
- دستورالعمل های کشوری توسط محاضر استان رعایت گردد و از اتخاذ تصمیمات در سطح شهرستان (که می تواند تبعات سفر های درون استانی و ... را به همراه داشته باشد) جدا ممانعت شود.
- ثبت ازدواج و جاری نمودن صیغه عقد صرفا در ساعات رسمی اداری و در محل دفترخانه و با تعرفه تعیین شده انجام شود.
- نوبت دهی برای ثبت در محضر به هر زوج بگونه ای باشد که از تجمع یا حضور گروه بعدی و انتظار ایشان برای انجام ثبت در محل محضر به شدت و موکدا خودداری گردد.
- در هنگام مراجعه به محضر برای جاری نمودن صیغه عقد، حداکثر ۶ نفر مجاز به حضور در محضر می باشند. این افراد شامل عروس و داماد و ۲ نفر از خانواده هر یک از ایشان می باشد و هر یک از این افراد باید با رعایت بهداشت فردی و جمعی برای پیشگیری کرونا در تمام مدت ثبت در محضر حاضر باشند (جابجایی همراهان انجام نشود).
- زوجین مراجعه کننده به مراکز و همراهان ایشان در فضای داخلی دفترخانه باید از دستکش و ماسک استفاده کنند. محاضر باید امکانات لازم برای رعایت اصول بهداشتی را در جریان مراسم ثبت توسط همراهان فراهم کرده و حسن اجرای آن را مدیریت و نظارت نمایند.
- ضد عفونی و گندزدایی اتاق عقد، صندلی ها و ... در حد فاصل حضور گروه بعدی برای اجرای صیغه عقد لازم است.
- در صورت نیاز به ثبت اثر انگشت، مواد شوینده و ضد عفونی کننده موجود باشد.
- لازم است پس از تعیین نوبت مراجعه به مرکز بهداشتی مجری خدمات ازدواج، معرفی نامه و یک نسخه از متن زیر (با توضیح شفاهی آن) به زوجین تحویل گردد. همچنین لازم است این متن در محل مناسب قابل رویت برای زوجین در در دفاتر ثبت ازدواج، نصب گردد:

زوجین گرامی:

ضمن تبریک به شما به جهت گام نهادن در مسیر زندگی مشترک و آرزوی خوشبختی برای شما عزیزان با توجه به شرایط همه گیری کرونا در کشور لازم است برای حفظ سلامتی خود و سایر اعضا جامعه، در زمان مراجعه به دفاتر ازدواج و مراکز بهداشتی مجری خدمات ازدواج ملاحظات زیر را رعایت فرمایید:

- در صورت داشتن علائم ابتلا به بیماری تنفسی شامل تب بالای ۳۷,۵ درجه، سرفه یا تنگی نفس، مطلقاً به مرکز مراجعه ننمایید (توجه: در صورت داشتن علائم ابتلا به بیماری تنفسی شامل تب، عطسه، آب ریزش، سرفه و تنگی نفس به مراکز خدمات بهداشتی محل سکونت مراجعه نمایید).
- رعایت فاصله بیش از یک متر و ترجیها دو متر با سایر مراجعین در فضای دفترخانه / مرکز بهداشتی مجری خدمات ازدواج و سایر ملاحظات بهداشتی که در محضر و یا مرکز آموزش و یا راهنمایی داده می شود اجباری است.
- به همراه داشتن خودکار شخصی برای هر یک از زوجین برای تحریر مطالب ضروری است.
- در صورت امکان ماسک و مواد ضدعفونی کننده دست به همراه داشته باشید.
- مراجعه به مراکز بهداشتی مجری خدمات ازدواج باید صرفاً در تاریخ مندرج در معرفی نامه دریافتی و بر اساس نوبت داده شده به شما در دفتر ثبت ازدواج صورت گیرد (خارج از این تاریخ مرکز از ارائه خدمت به شما معذور می باشد).
- از ورود سایر افراد به جز زوجین به مراکز بهداشتی مجری خدمات ازدواج جلوگیری خواهد شد. لذا از آوردن همراه جدا خودداری کنید.
- لطفاً قبل از حضور در مرکز، اطلاعات وضعیت سلامت خود را در سامانه salamat.gov.ir ثبت نمایید.
- زوجین عزیز، شکست بیماری کرونا نیازمند همراهی همه اعضا جامعه است لذا انجام تک تک مراحل درخواست شده ضروری و به نفع تک تک شما و برای سلامتی همه اعضا خانواده شما خواهد بود.
- به دلیل گفته شده از برگزاری هر نوع دورهمی بیش از ۶ نفر (زوجین و والدین ایشان) و بدون رعایت بهداشت فردی و جمعی درخواست شده در دفتر ثبت ازدواج، حتی منزل یا ... اکیدا خود داری فرمایید.
- دقت نمایید که مسئولیت ابتلا دیگران و خود شما و همسران به بیماری در صورت برگزاری هر نوع دورهمی و جشن با تجمع یا عدم رعایت موازین بهداشتی فردی و اجتماعی به عهده شما خواهد بود!

در صورتی که رعایت اقدامات بهداشتی گفته شده برای شما در دورهمی ها و مراسم جشن ممکن نیست برای سلامتی خود و خانواده دور همی ها و هر نوع جشن را به بعد از شکست کرونا موکول کنید

نحوه ارائه خدمات سلامت و آموزش در مراکز جامع خدمات همگام ازدواج:

- به منظور مدیریت تعداد مراجعه کنندگان، نوبت دهی برای زوجینی که با معرفی نامه محضر جهت تعیین وقت دریافت خدمات سلامت و آموزش به مرکز خدمات جامع سلامت مراجعه می نمایند، انجام شود.
- مراکز با احتساب زمان لازم برای انجام فرایند آزمایش ها (حداقل نیم ساعت برای هر زوج) امر تعیین وقت را انجام دهند.
- زوجین در صورت عدم تکمیل اطلاعات فردی در سایت salanat.gov.ir نسبت به این امر اقدام نمایند.
- حداکثر دو زوج می توانند بطور همزمان در فضای داخلی مرکز برای طی مراحل ارائه خدمات حضور داشته باشند.
- ضروری است زوجین از نتیجه آزمایشات ازدواج مطلع شوند و طبق پروتکل واحد مربوطه اقدام لازم صورت پذیرد.
- از حضور همراه زوجین در مرکز ممانعت به عمل آید. لازم است در این خصوص اطلاع رسانی قبلی به مراجعین انجام شود و همچنین ضروری است در صورت حضور همراهان و یا مراجعین بیش از ظرفیت مرکز، فضایی در خارج از مرکز با صندلی هایی با فاصله حداقل یک متر برای انتظار ایشان در نظر گرفته شود.
- رعایت موارد فوق الذکر در بخش واکسیناسیون (در صورت نیاز زوجین به تلقیح واکسن توام) نیز ضروری است.
- مرحله تکمیل غربالگری تالاسمی برای زوجین دارای اندکس های مختل در آزمایش CBC طبق دستورعمل تالاسمی انجام شود. در این خصوص لازم است حداقل تعداد مراجعات زوجین به مرکز برنامه ریزی شود.
- تکمیل پرسشنامه غربالگری ژنتیکی زمان ازدواج طبق دستورعمل برنامه انجام شود و مشاوره ژنتیک موارد مثبت غربالگری ژنتیکی زمان ازدواج به بعد از شرایط همه گیری موکول شود.
- ضروری است نسبت به گندزدایی محیط دستشویی ها برای انجام آزمایش اعتیاد مطابق با دستور عمل های ابلاغ شده ی مرکز سلامت محیط و کار، دقت لازم مبذول گردد.
- زوجین مراجعه کننده به مراکز در فضای داخلی مرکز باید از ماسک و ترجیها دستکش استفاده کنند.
- در صورت نیاز به ثبت اثر انگشت، موادشوینده و ضد عفونی کننده موجود باشد.
- تشکیل کلاس های آموزش های شش ساعته جهت زوجین به بعد از زمان محدودیت تجمعات موکول می گردد. در آن زمان و با توجه به شرایط خاصی که ممکن است موجود باشد، بر اساس مفاد نامه شماره ۳۰۰/۲۱۲۴۰ مورخ ۹۸/۱۲/۶ اقدام شود.
- توزیع مواد کمک آموزشی برای هر یک از موضوعات کلاس های چهارگانه: بهداشت و سلامت، اخلاق و احکام، حقوق و روان شناسی خانواده بطور رایگان، توسط مربی مراکز خدمات جامع سلامت مجری در اختیار تمامی زوجین متقاضی ازدواج قرار خواهد گرفت.
- لازم است اطلاعات زوجین (شامل نام و نام خانوادگی، کد ملی و شماره تماس ثابت و تلفن همراه هر یک از زوجین) برای اقدامات بعدی تکمیل دوره آموزشی (آموزش مجازی) ثبت گردد. اقدام

دیگری برای مکلف کردن زوجین برای مراجعه برای آموزش به جز آنچه در این دستورالعمل یا دستورالعمل های قبلی آمده است نباید صورت گیرد.

- زوجین پس از این مرحله با دریافت گواهی، جهت فرآیندهای رسمی ثبت ازدواج به محضر منتخب ارجاع می شوند.
- مسئولیت حسن اجرای فرآیند آموزش و خدمات سلامت ازدواج و اجرای آن بر عهده رئیس مرکز مجری می باشد.

بدیهی است در هر استان مطابق نظر و مصوبات ستاد استانی (با هماهنگی ستاد ملی) مبنی بر عادی شدن شرایط، دستور عمل ها به زمان عادی ارائه این خدمات تغییر می یابد.

پیوست ها:

پیوست های ۷ گانه دستور عمل به شرح زیر می باشد:

پیوست ۱: تعاریف

پیوست ۲: نحوه شستشوی دست

پیوست ۳: نحوه ی پوشیدن و درآوردن تجهیزات حفاظت فرد

پیوست ۴: گذرگاههای سطوح شامل

- راهنمای غلظت و مصرف هیپوکلریت سدیم

- راهنمای تهیه مواد گذرگاه

پیوست ۵: نکات مهم در پیشگیری از کرونا ویروس

پیوست ۶: دستورالعمل برگزاری کلاس های هنگام ازدواج در راستای کنترل بیماری کرونا- نامه شماره ۲۱۲۴۰

مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۶

پیوست ۷: دستورالعمل نحوه ارائه خدمات غربالگری و پیشگیری ژنتیک در همه گیری کووید ۱۹

پیوست (تعاریف):

برنامه خدمات هنگام ازدواج:

این برنامه با هدف ارتقای آگاهی و سلامت زوجین و فرزندان آتی آن‌ها در آستانه ازدواج اجرا می‌گردد و زوجین از نظر ابتلا ناقلی ژن بیماری بتا تالاسمی ماژور و احتمال در معرض خطر بودن ابتلای فرزندان آتی خانواده به بیماری‌های مهم ژنتیکی، برخی بیماری‌های آمیزشی و اعتیاد مورد آزمایش و غربالگری قرار می‌گیرند. همچنین تزریق واکسن دوگانه بزرگسالان و هیپاتیت بر اساس سابقه واکسیناسیون زوجین طبق دستورالعمل مربوطه انجام می‌شود.

زوجین در آستانه ازدواج:

زن و مردی که جهت انجام عقد و ثبت ازدواج از طریق دفاتر ازدواج جهت دریافت خدمات سلامت و آموزش ازدواج به مراکز مجری معرفی می‌شوند.

خدمات سلامت ازدواج

شامل: آزمایش خون (ناقلی ژن بیماری بتا تالاسمی ماژور) و آزمایش ادرار از نظر سوء مصرف مواد مخدر؛ مورفین، ترکیبات شیشه (آمفتامین - مت‌آمفتامین)، غربالگری ژنتیکی زمان ازدواج بر اساس پرسشنامه، تزریق واکسن دوگانه بزرگسالان و هیپاتیت بر اساس سابقه واکسیناسیون زوجین طبق دستورالعمل مربوطه می‌باشد.

دوره آموزش ازدواج شش ساعته:

این دوره شامل آموزش مباحث سلامت جنسی و باروری (۹۰ دقیقه)، اخلاق و احکام (۹۰ دقیقه)، روانشناسی (۹۰ دقیقه) و حقوق (۴۵ دقیقه) می‌باشد و مطابق با سر فصل‌های مصوب به زوجین در مراکز مجری ارائه می‌گردد. که در شرایط فعلی در مورد این کلاس‌ها، مفاد نامه شماره ۳۰۰/۲۱۲۴۰ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۶ معاون محترم بهداشت لازم الاجرا می‌باشد.

مراکز مجری:

منظور مراکز جامع خدمات سلامت است که در ساختار شبکه بهداشتی درمانی کشور، مراقبت‌های سلامت را ارائه می‌دهند و تعداد مشخصی از این مراکز در استان‌ها و شهرستان‌ها مجری برنامه سلامت و آموزش هنگام و پس از ازدواج می‌باشند.

پیوست ۲: روش دست شستوی دستها

دست‌ها باید با آب گرم و صابون به مدت ۲۰ ثانیه به روش زیر شسته شوند:

- ۱- دست‌ها را مرطوب کنید
- ۲- از صابون مایع استفاده کنید
- ۳- کف دست‌ها را خوب به هم بمالید
- ۴- انگشتان را بشوئید
- ۵- مچ‌ها را بشوئید
- ۶- بین انگشتان را بشوئید
- ۷- آبکشی کنید
- ۸- با دستمال کاغذی خشک کنید (استفاده از حوله یک‌بار مصرف نیز مورد تایید است)
- ۹- شیر آب را با همان دستمال ببندید
- ۱۰- دستمال را در سطل زباله درب‌دار بیندازید

دست ها را خیس کرده و بعد
ان ها را صابونی کنید.

روش درست شستن دست ها

در ۱۰ مرحله

کف دست ها را با هم بشویید.

بین انگشتان را در قسمت
پشت بشویید.

بین انگشتان را از روبرو
بشویید.

نوک انگشتان را در هم گره
کرده و به خوبی بشویید.

شست ها را جداگانه و دقیق
بشویید.

خطوط کف دست را با نوک
انگشتان بشویید.

دور مح هر دو دست را بشویید.

دست ها را با دستمال
خشک کنید.

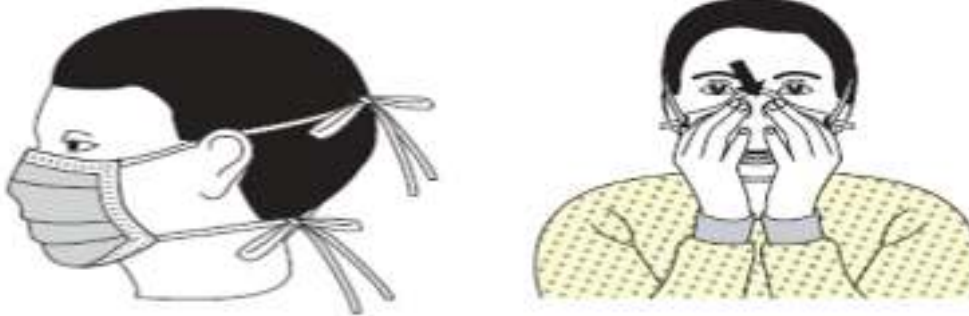
با همان دستمال هیر آب را ببندید و
دستمال را در سطل زباله بیاندازید.

پیوست ۳: پوشیدن و درآوردن تجهیزات حفاظت فردی

مراحل پوشیدن وسایل حفاظت فردی (PPE) توصیه شده

نوع PPE استفاده شده بسته به سطح پیشگیری در عفونت‌های استاندارد، تماسی، قطره‌ای و هوابرد بسیار متنوع است. روش صحیح پوشیدن و درآوردن هر نوع از این وسایل باید به افراد آموزش داده شود.

۱. ماسک یا رسپراتور

- اتصالات ایمنی یا نوارهای الاستیک در وسط سر و گردن قرار دهید.
  - باند انعطاف پذیر را روی استخوان بینی وصل کنید.
  - صورت و زیر چانه را به‌طور مناسب پوشش دهید.
۲. دستکش‌ها

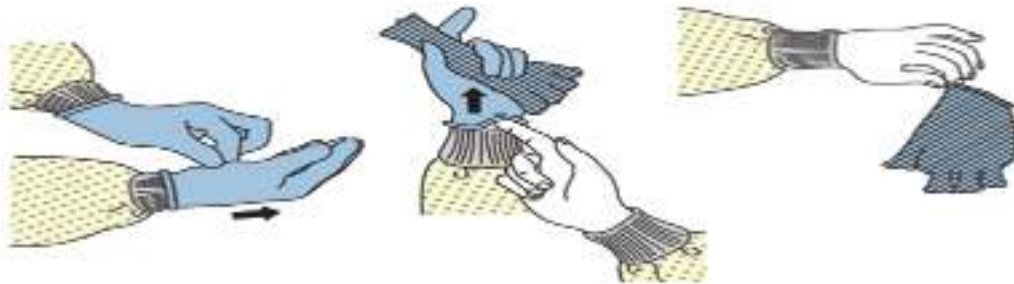

- تا روی مچ را کامل بپوشاند که تا روی مچ بند روپوش هم ادامه داشته‌باشد.
- ❖ استفاده از روش‌های کار ایمن برای محافظت از خود و محدود کردن انتشار آلودگی:
- دست‌ها را از چهره خود دور نگاه‌دارید
  - با سطوح لمس شده کمی در تماس باشید
  - دستکش‌ها را به هنگام پاره شدن یا آلودگی شدید عوض کنید
  - بهداشت دست را رعایت کنید

مراحل درآوردن وسایل حفاظت فردی (PPE) توصیه شده

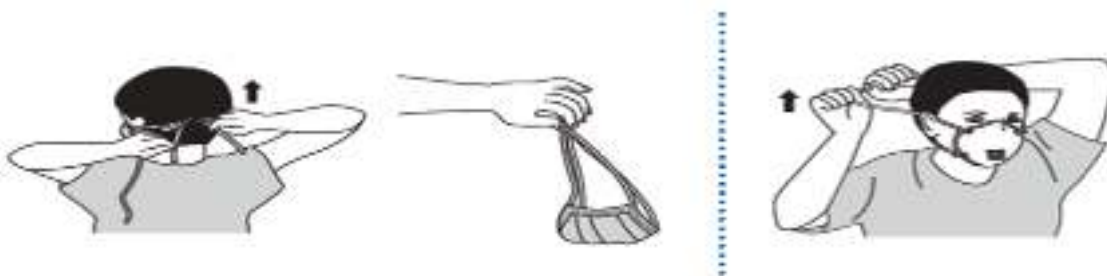
روش های مختلفی برای درآوردن ایمن وسایل حفاظت فردی بدون آلوده کردن لباس، پوست یا غشاهای مخاطی با مواد عفونی بالقوه وجود دارد. قبل از خارج شدن از محل کار/پایان شیفت کاری، تمام وسایل حفاظت فردی در آورده و در سطل در دار دور انداخته شود. در صورت نیاز، از ماسک و دستکش جدید بعد از ترک محل کار استفاده شود. PPE را به ترتیب مراحل زیر درآورید:

(۱) دستکش

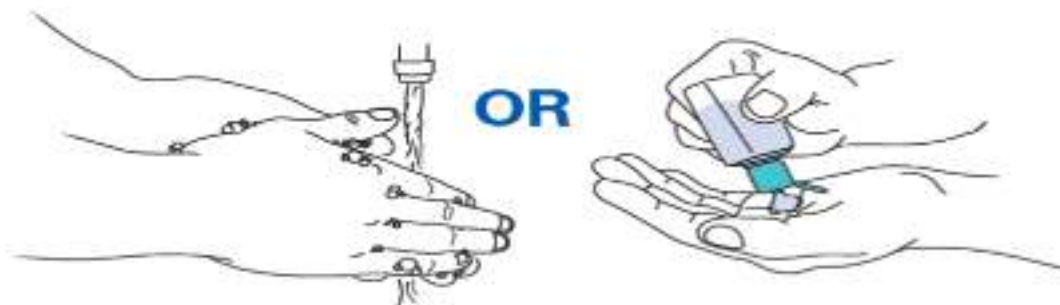
- اگر دستان شما هنگام درآوردن دستکش آلوده شده اند، بلافاصله دستان خود را بشویید یا از یک ضدعفونی کننده دست استفاده کنید.
- با استفاده از یک دست دستکش دار، قسمت کف دست دیگر را بگیرید و دستکش اول را از دست خارج کنید.
- دستکش درآورده شده را با دستکش نگه دارید. (شکل اول از سمت چپ)
- انگشتان دست بدون دستکش را زیر دستکش دست دوم در مچ دست ببرید و دستکش دوم را نیز خارج کنید. (شکل وسط)
- دستکش را درون ظرف زباله قرار دهید.

(۲) ماسک

- قسمت جلوی ماسک آلوده است - دست نزنید.
- اگر در حین برداشتن ماسک، دستان شما آلوده شد، دستهای خود را بلافاصله بشویید و از یک ضدعفونی کننده دست استفاده کنید.

- ابتدا بندهای پایین ماسک را باز کنید و سپس بندهای بالایی و بدون لمس کردن جلوی ماسک، آن را از صورت جدا کنید.
  - ماسک را در یک ظرف زباله دربدار قرار دهید.
- ۳) بلافاصله بعد از درآوردن همه وسایل حفاظت فردی، دست‌ها را بشویید یا از یک ضدعفونی‌کننده الکلی ۷۰ درصد استفاده کنید.

<p>از یک ماده گندزدایی مناسب با پایه کلر یا بر پایه الکی استفاده کنید. از تماس کافی سطوح با ماده گندزدایی کننده مطمئن شوید. زمان مورد نیاز برای اثرگذاری گندزدها ۱۰ تا ۶۰ دقیقه رعایت گردد.</p>	<p>نکات عمومی</p>
<p>۱. مواد گندزدا و ضدعفونی بر پایه الکل دارای مجوز ۲. مواد گندزدا و ضدعفونی بر پایه الکل دارای مواد کواترنر آمونیوم ۳. مواد گندزدای اکسیدان نظیر پراکسید هیدروژن ۴. سفیدکننده</p>	<p>مواد گندزدا</p>
<p>۱. الکل برای از بین بردن ویروس‌ها موثر است. اتیل الکل ۷۰ درصد یک میکروب کش با طیف گسترده است و به طور کلی از الکل ایزوپروپیل بهتر است. الکل اغلب برای گندزدایی سطوح کوچک (به عنوان مثال درپوش لاستیکی و یال های دارویی مولتیپل دوز، ترمومترها) و گاهی سطوح خارجی تجهیزات (مثل استتوسکوپ و ونتیلاتورها) استفاده می شود. ۲. به دلیل قابلیت اشتعال الکل استفاده از آن برای گندزدایی سطوح کوچک محدود و در فضاهایی با تهویه مطلوب استفاده می گردد. ۳. استفاده مکرر و طولانی از الکل به عنوان گندزدا می تواند باعث تغییر رنگ، تورم، سخت شدن و ترک خوردگی لاستیک و پلاستیک های خاص شود. ۴. هنگام گندزدایی و نظافت، سالن ها باید خالی از افراد بوده و درها و پنجره ها باز گذاشته شوند و جهت تهویه بهتر است هواکش نیز روشن باشد. ۵. در هنگام گندزدایی ملاحظات لازم به منظور جلوگیری از خطر برق گرفتگی در نظر گرفته شود. ۶. گندزدها باید با آب سرد یا معمولی تهیه گردد. ۷. محلول های گندزدا باید روزانه تهیه و استفاده شود (کارایی محلول پس از گذشت ۲۴ ساعت کاهش می یابد). ۸. امکانات لازم برای شستشوی مرتب دست ها و استفاده از ماسک یکبار مصرف در طول شیفت (به ازاء هر شیفت حداقل ۲ ماسک) و شستشو و گندزدایی روزانه لباس کار برای نیروهای خدماتی باید فراهم شود.</p>	<p>نکات مهم در خصوص مواد گندزدا و ضدعفونی بر پایه الکل دارای مجوز</p>

۱. گندزدایی قوی و موثر که ماده فعال آن هیپوکلریت سدیم در از بین بردن باکتری، قارچ و ویروس از جمله ویروس آنفولانزا موثر است اما به راحتی توسط مواد آلی، غیر فعال می‌شود.
۲. گندزداها و سفیدکننده‌های خانگی (با ۱۰ تا ۶۰ دقیقه زمان تماس)، با هزینه کم و به‌طور گسترده در دسترس است و برای گندزدایی سطوح در مراکز درمانی توصیه می‌شود.
۳. با این حال سفیدکننده‌ها غشاهای مخاطی، پوست و مجاری تنفسی را تحریک می‌کند و تحت تاثیر گرما و نور تجزیه می‌شوند و به راحتی با سایر مواد شیمیایی واکنش نشان می‌دهند. بنابراین سفیدکننده‌ها باید با احتیاط مصرف گردند.
۴. استفاده نادرست از سفیدکننده از جمله عدم رعایت میزان رقیق‌سازی توصیه‌شده (قوی‌تر و ضعیف‌تر) می‌تواند اثرات آن را برای گندزدا کاهش دهد و باعث آسیب‌دیدگی کارکنان مراقب بهداشتی گردد.
۵. برای تهیه و استفاده از سفیدکننده رقیق شده رعایت موارد زیر ضروری است:
  - استفاده از ماسک، پیش‌بند ضد آب و دستکش و عینک برای محافظت از چشم در برابر پاشیدن توصیه می‌شود.
  - محلول‌های سفیدکننده در محل‌های با تهویه مناسب مخلوط نموده و استفاده گردد.
  - سفیدکننده با آب سرد مخلوط گردد (آب گرم باعث تجزیه هیپوکلریت سدیم می‌گردد و آن را ناکارآمد می‌نماید)
  - از به کار بردن سفیدکننده‌ها به همراه سایر مواد شوینده خانگی اجتناب گردد زیرا کارایی آن را کاهش داده و می‌تواند باعث واکنش‌های شیمیایی خطرناک شود. به عنوان مثال گازهای سمی در هنگام مخلوط کردن سفیدکننده با مواد شوینده اسیدی مانند موادی که برای تمیز کردن توالت استفاده می‌شود، تولید می‌گردد و این گاز می‌تواند باعث مرگ یا جراحت گردد. در صورت لزوم ابتدا از مواد شوینده استفاده نمایید و قبل از استفاده از سفیدکننده برای گندزدایی، کاملاً با آب بشویید.
  - سفیدکننده‌ها موجب خوردگی در فلزات می‌گردند و به سطوح رنگ‌شده صدمه می‌زنند.

- از تماس با چشم باید خودداری گردد. اگر سفیدکننده به چشم وارد گردد بلافاصله باید به مدت ۱۵ دقیقه با آب شسته و با یک پزشک مشورت گردد.

- سفیدکننده رقیق نشده وقتی در معرض نور خورشید قرار می‌گیرد گاز سمی آزاد می‌نماید؛ بنابراین سفیدکننده‌ها باید در مکان خنک و دور از نور خورشید و دور از دسترس کودکان قرار داده شوند.

- هیپوکلریت سدیم با گذشت زمان تجزیه می‌شود برای اطمینان از اثربخشی آن از سفیدکننده‌هایی که اخیراً تولید شده خریداری نموده و از ذخیره بیش از حد خودداری گردد.

- اگر از سفیدکننده رقیق استفاده کنید محلول رقیق شده را روزانه و تازه تهیه نموده و بر روی آن برچسب تاریخ رقیق‌سازی قید شود و محلول‌های تهیه شده بلا استفاده را بعد از ۲۴ ساعت دور بریزید. مواد آلی موجب غیرفعال شدن سفیدکننده‌ها می‌گردد، بنابراین ابتدا سطوح آغشته به مواد آلی باید تمیزشده و قبل از گندزدایی با ماده سفیدکننده عاری از مواد آلی گردد.

- سفیدکننده رقیق شده را باید دور از نور خورشید و در صورت امکان در ظروف تیره رنگ و دور از دسترس کودکان نگهداری گردد.

جدول ۱- راهنمای غلظت و مصرف پوپوکلیت سدیم

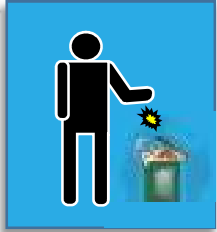
محلول اولیه: عمده محلول‌های سفیدکننده خانگی حاوی هیپوکلریت سدیم ۵ درصد معادل (PPM) ۵۰۰۰۰ کلر قابل دسترس
محلول توصیه شده: محلول ۱:۱۰۰ از هیپوکلریت سدیم ۵ درصد توصیه می‌شود استفاده از ۱ قسمت سفیدکننده به ۹۹ قسمت آب سرد لوله‌کشی (محلول ۱:۱۰۰ برای گندزدایی سطوح) برای دستیابی به غلظت مناسب هیپوکلریت سدیم، نسبت سفیدکننده به آب را تنظیم کنید. به‌عنوان مثال، برای آماده‌سازی سفیدکننده‌های حاوی ۲/۵ درصد هیپوکلریت سدیم، از دو برابر بیشتر از سفیدکننده استفاده کنید (یعنی ۲ قسمت سفیدکننده به ۹۸ قسمت آب)
کلر قابل دسترس بعد از رقیق‌سازی: برای سفیدکننده حاوی ۵ درصد هیپوکلریت سدیم یک محلول ۱:۱۰۰، کلر قابل دسترس در حدود ۰/۰۵ درصد یا ۵۰۰ پی پی ام خواهد بود
محلول‌های سفیدکننده شامل غلظت‌های دیگر از هیپوکلریت سدیم با مقادیر متفاوتی تهیه خواهند شد تا رقت موردنظر حاصل گردد
زمان تماس برای کاربردهای متفاوت:
<ul style="list-style-type: none"> • سطوح غیرمتخلخل: بیشتر یا مساوی ده دقیقه توصیه می‌گردد • گندزدایی از طریق غوطه‌ور کردن اقلام: زمان تماس ۳۰ دقیقه توصیه می‌شود (برای تی‌ها، دستمال، لباس، دستکش و نظایر آن) <p>نکته: سطوح باید از مواد آلی تمیز گردد (مانند تمیز کردن مدفوع، استفراغ، ترشحات، خون یا دیگر مایعات بدن قبل از گندزدایی یا غوطه‌وری)</p>

جدول ۲- راهنمای تهیه مواد گندزدا

غلظت مورد نیاز	گندزدایی در دسترس	نسبت گندزدا به آب سرد
کلر قابل دسترسی ۵۰۰ پی پی ام یا ۰/۰۵ درصد	آب ژاول ۵ درصد (۵۰۰۰۰ پی پی ام کلر قابل دسترس دارد)	۱ واحد گندزدا ۹۹ واحد آب سرد

پیوست ۵: نکات مهم در پیشگیری از کروناویروس

✓ هنگام عطسه و سرفه، دهان و بینی خود را با دستمال کاغذی بپوشانید و دستمال را در سطل زباله بیندازید؛

✓ قبل از خوردن و آشامیدن دست‌های خود را تا بالای مچ به مدت حداقل ۲۰ ثانیه با آب و صابون مایع بشویید و در صورت عدم دسترسی به آب سالم از مواد ضد عفونی کننده بر پایه الکل استفاده نمایید؛

✓ اگر علائم سرماخوردگی دارید در منزل استراحت کنید؛

✓ ویروس‌ها در هوای سرد و خشک انتقال سریع‌تری دارند و باید هوای محیط مرطوب نگه‌داشته شود؛

✓ سطوحی که در تماس مکرر با آن هستید را گندزدایی نمایید؛

✓ سیستم ایمنی خود را با مصرف میوه و سبزیجات تازه تقویت نمایید؛

✓ به اطرافیان خود آموزش دهید؛

✓ از تماس با افرادی که مریض هستند خودداری کنید. از روبوسی و دست دادن با افراد دیگر پرهیزید (فاصله ۱ تا ۲ متر از افراد بیمار حفظ شود)؛

✓ افراد بیمار و مشکوک حتماً از ماسک استفاده نمایند؛

✓ از دست زدن به چشم، بینی و دهان خودداری کنید؛

شماره: ۲۱۴۴۰/۴۰۰-۴
تاریخ: ۱۳۹۸/۱۲/۰۶
شماره

معاون محترم بهداشت دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ...
موضوع: برگزاری کلاس های آموزش های هنگام ازدواج در راستای کنترل بیماری کرونا

با سلام و احترام

به منظور رعایت کلیه اقدامات احتیاطی برای پیشگیری از گسترش و شیوع ابتلا به COVID19 به استحضار می رساند، تصمیم گیری برگزاری یا عدم تشکیل کلاس های آموزش هنگام ازدواج با توجه به وضعیت شیوع بیماری در حوزه دانشگاه / دانشکده بر عهده کمیته ای متشکل از معاون فنی، مدیر بیماریها، مدیر گسترش شبکه و مدیر سلات خانواده آن معاونت مستترم قرار می گیرد.

بدیهی است در صورت لغو برگزاری کلاس های آموزشی سایر فرآیندهای مشاوره ای و آزمایش های مقرر بدو ازدواج، باید طبق معمول انجام گردد. همچنین لازم است ضمن ارائه توصیه های بهداشتی فردی و اجتماعی به زوجین، گواهی موافقت جهت ارائه به دفاتر ثبت ازدواج به زوجین تحویل داده شده و ارائه آموزش های لازم ۶ ساعته به ایشان به اولین زمان مناسب، موکول گردد.

انتظار می رود در صورت موجود بودن مواد کمک آموزشی مطابق با آخرین دستورالعمل های اداره یاروری سالم و جمعیت به طور رایگان در اختیار زوجین قرار گیرد.

پیشاپیش از همکاری و مساعدت جنابعالی و همکاران مستترم کمال تشکر را دارم.

دکتر علیرضا رئیسی
معاون بهداشت

شماره: ۳۰۰/۱۲۲۴۰
تاریخ: ۱۳۹۸/۱۲/۲۵
دوره

معاون محترم بهداشت دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ...
موضوع: چگونگی اجرای خدمات غربالگری و پیشگیری ژنتیک در همه گیری کووید ۱۹

با سلام و احترام

با توجه به گزارشات واصله از برخی دانشگاه‌های ع ب مبنی بر عدم صدور معرفی نامه خدمات زمان ازدواج از سوی دفاتر ثبت ازدواج برای زوجین و در ادامه تعطیلی مراکز خدمات زمان ازدواج در برخی شهرستانها پیرو تصمیم‌گیری معلی مسئولین شهرستان، زوجین متقاضی برای دریافت این خدمات اقدام به سفر به شهرستان های مجاور و مرکز استان نموده‌اند که این امر ضمن افزایش جمعیت و مخاطره انتقال بیماری کرونا، منجر به اعتراض مردمی در شهرستان‌های مقصد شده است.

با توجه به مراتب پیشگفت و پیرو مکاتبه شماره ۳۰۰/۱۲۲۴۰ مورخ ۹۸/۱۲/۰۶، تاکید می‌گردد خدمات غربالگری و پیشگیری ژنتیک می‌بایست با رعایت موازین بهداشتی طبق دستورالعمل پیوست یا تاکید بر روش ذیل به انجام رسد:

۱. آموزش عموم در خصوص ترجیح انجام خدمات زمان ازدواج بعد از کنترل همگیری کووید ۱۹
۲. کاهش تراکم مراجعین در مراکز ارائه خدمت از طریق ثبوت‌دهی (مطابق دستورالعمل پیوست)
۳. لزوم تأمین مستلزمات برای پرسنل و مواد ضدعفونی و تستیج غیرلامسی در مراکز ارائه خدمت زمان ازدواج
۴. آموزش عموم چگونگی مراجعه و رعایت موازین بهداشتی برای دریافت خدمات غربالگری (مطابق دستورالعمل پیوست)

دکتر علیرضا رئیسی
معاون بهداشت